

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Obdo/60/2022
Identifikačné číslo spisu:	1108220072
Dátum vydania rozhodnutia:	31.05.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Lenka Praženková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1108220072.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Lenky Praženkovej, členiek senátu JUDr. Gabriely Mederovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej v spore žalobcu METROPOLITEJ, s. r. o., so sídlom Rastislavova 12, 949 01 Nitra, IČO: 36 544 019, zastúpeného advokátom JUDr. Matejom Valjentom, so sídlom Jesenského 232, 958 01 Partizánske, proti žalovanému Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., so sídlom Pribinova 19, 811 09 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 00 151 700, o zaplatenie 26.782,32 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 25Cb/110/2008, v konaní o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Cob/215/2018-264 z 31. októbra 2019, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobcu o d m i e t a.

II. Žalovaný m á voči žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I ako súd prvej inštancie (ďalej tiež ako „prvoinštančný súd“) rozsudkom č. k. 25Cb/110/2008-194 zo 7. septembra 2018 žalobu žalobcu zamietol a rozhodol o nepriznaní práva na náhradu trov konania žalovanému.

2. Z odôvodnenia prvoinštančného rozsudku vyplýva, že žalobca sa žalobou, súdu prvej inštancie doručanou 18. júna 2008, v súlade s opravou žaloby doručanou súdu 11. marca 2009, domáhal, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 29.594,37 eura. Svoju žalobu odôvodnil tým, že 07. apríla 2006 uzavrel so žalovaným Zmluvu o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, poisťka č. 801 617 7944 (ďalej ako „Zmluva o PZP“), a taktiež Zmluvu poistenie vozidiel - havarijné poistenie, poisťka č. 700 213 898 (ďalej ako „Poistná zmluva“). Uviedol, že na základe konzultácie s pracovníkmi žalovaného poistil havarijnou poisťkou predmet poistenia - motorové vozidlo F.X.MEILLER KIPPMULDE MEILLER, J. XXX N. (ďalej len „vozidlo“). Poukázal na to, že skutočnosť, že podstatnou vlastnosťou motorového vozidla bolo jeho

užívanie ako pracovného stroja, nemalo mať, v súlade s tvrdeniami zástupcov poisťovne, za následok vylúčenie možnosti uplatnenia si poisťného plnenia v prípade poisťnej udalosti, ktoré skutočnosti boli žalobcovi viacnásobne tvrdené a viedli ho k uzatvoreniu uvedenej zmluvy. Dňa 25. októbra 2006 žalobca nahlásil škodovú udalosť na predmete poistenia. Uviedol, že príslušník polície skonštatoval, že predmet poistenia nevykonával v čase škodovej udalosti žiadne terénne práce, t. j. nebol používaný ako pracovný stroj, ako aj že ku škodovej udalosti a následnej škode na motorovom vozidle došlo na základe bezprostredného vplyvu živelnnej udalosti - zosuvom podmáčanej pôdy. Poukázal na to, že žalovaný pri šetrení priebehu škodovej udalosti nebol na mieste samom a nevzal do úvahy výsledky šetrenia zástupcu policajného zboru, ktorý bol na miesto škodovej udalosti bezprostredne privolaný. Konštatoval, že na predmete poistenia mu vznikla škoda vo výške 949.991,-- Sk (31.533,92 eura - pozn. dovolacieho súdu), ktorú žalobca uhradil spoločnosti vykonávajúcej opravu.

3. Podaním, súdu prvej inštancie doručeným 20. apríla 2012, žalobca vzal žalobu späť v časti o zaplatenie istiny vo výške 3.214,19 eura, nakoľko táto suma predstavuje daň z pridanej hodnoty, ktorá bola žalobcovi vrátená; zároveň rozšíril žalobu o úrok z omeškania vo výške 14,25 % ročne od podania žaloby do zaplatenia. Podaním, doručeným súdu 08. októbra 2012, vzal žalobca žalobu späť v časti istiny vo výške 1.537,41 eura, nakoľko táto suma predstavuje dohodnutú spoluúčasť žalobcu vo výške 10 %.

4. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 25Cb/110/2008-87 zo 17. decembra 2012 zastavil konanie v časti o zaplatenie istiny vo výške 4.751,60 eura a pripustil zmenu petitu žaloby, v zmysle ktorého sa žalobca od žalovaného domáhal zaplatenia sumy vo výške 26.782,32 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 14,25 % ročne zo sumy 26.782,32 eura od podania žaloby vo veci samej (od 18. júna 2008) do zaplatenia.

5. Uznesením č. k. 25Cb/110/2008-140 zo 17. marca 2016 súd na návrh žalobcu nariadil znalecké dokazovanie. Znalecký posudok č. 18/2016 z 25. mája 2016 (ďalej len „znalecký posudok“), bol prvoinštančným súdu doručený 25. mája 2016.

6. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní vec právne posúdil podľa ustanovení § 788 ods. 1, 3, § 790 písm. a/, § 795 ods. 1, § 797 ods. 1, 2, 3, § 806, § 420 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“), § 373, § 379 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „ObZ“), § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a taktiež podľa čl. XIII ods. 1 písm. f/, čl. XIII ods. 1 písm. e/ Všeobecných poisťných podmienok pre havarijné poistenie motorových a prípojných vozidiel.

7. Súd prvej inštancie nemal za sporné, že žalobca a žalovaný dňa 07. 04. 2006 uzavreli dve poisťné zmluvy č. 700 213 880 a č. 700 213 898, predmetom ktorých bolo havarijné poistenie vozidiel s ev. č. J. XXX I. (ťahač návesov) a ev. č. J. XXX N. (náves). Neoddeliteľnou súčasťou poisťných zmlúv boli Všeobecné poisťné podmienky pre havarijné poistenie motorových vozidiel a prípojných vozidiel (ďalej len „VPP“) a Zmluvné dojednania k havarijnému poisteniu motorových a prípojných vozidiel. V zmysle predmetných zmlúv sa žalobca zaviazal platiť žalovanému dojednané poisťné a žalovaný sa zaviazal, že v prípade vzniku poisťnej udalosti, po splnení podmienok uvedených v poisťných zmluvách, vyplatí žalobcovi poisťné plnenie. V konaní ďalej nebolo sporné, že dňa 20. októbra 2006 v katastri mesta Bánovce nad Bebravou došlo k vzniku škodovej udalosti, pri ktorej bolo poškodené vozidlo žalobcu (ťahač návesov a náves), a to tak, že „pri vysýpaní materiálu došlo k jeho prilnutiu ku korbe a k následnému prevráteniu celého vozidla aj s návesom“. Dňa 23. októbra 2006 žalobca škodovú udalosť riadne oznámil žalovanému. V hláseniach o škodovej udalosti na vozidle z 23. októbra 2006 žalobca označil za poškodené časti ťahača čelné sklo, ľavé dvere, ľavé zrkadlo, pohnutú kabínu a zadné svetlo. Ako poškodené časti návesu označil zadné čelo návesu a ohnutý piest. Ku škodovej udalosti bola žalobcom privolaná polícia. Žalobca si po škodovej udalosti poškodené vozidlo dal opraviť u opravárenskej spoločnosti, ktorá mu faktúrami splatnými 14. novembra 2007 za opravu ťahača návesov

vyfakturoval sumu 10.694,40 eura bez DPH a za opravu návesu sumu 4.679,70 eura bez DPH. Z predloženého výpisu z účtu žalobcu súd mal preukázať, že žalobca fakturované sumy uhradil spoločnosti vykonávajúcej opravu, 06. novembra 2007.

8. Žalobca sa teda žalobou domáhal zaplata sumy 26.782,32 eura, ktorá pozostávala zo sumy vo výške 13.836,69 eura ako skutočných nákladov na opravu vyklápacieho návesu a ťahača a zo sumy 12.945,63 eura titulom náhrady škody, ktorá predstavovala ušlý zisk, súčasne žiadal úroky z omeškania.

9. Ohľadom nároku na poskytnutie poistného plnenia súd nesúhlasil s tvrdením žalobcu, že poškodené vozidlo sa počas vykladania tovaru nestávať pracovným strojom. Vzhľadom na priebeh škodovej udalosti sa súd nestotožnil s názorom žalobcu, že k poškodeniu vozidla došlo počas jazdy vozidla. Zdôraznil, že je potrebné rozlišovať medzi použitím vozidla ako dopravného prostriedku a medzi jeho použitím ako pracovného stroja. Z vykonaného dokazovania súdu vyplynulo, že k poškodeniu vozidla nedošlo pri jeho preprave, ale pri vykládke materiálu, a to jeho vysypaním z korby vozidla, pričom pohyb vozidla a zaradenie rýchlostného stupňa slúžili len účelu vysypania materiálu prilepeného ku korbe. V zmysle uvedeného mal súd preukázať, že k poškodeniu vozidla došlo pri pracovnej činnosti vozidla (vykládke tovaru) a nie pri jeho jazde. Dodal, že na uvedenom závere nič nemení skutočnosť, že znalec v znaleckom posudku uviedol, že vozidlo nespĺňa náležitosti pre zaradenie do kategórie pracovný stroj. Súd mal za to, že vznik nároku na poistné plnenie nemožno odvíjať iba od kategorizácie predmetného vozidla, ale je potrebné odvíjať ho od reálneho priebehu škodovej udalosti. Tiež mal za nepochybné, že aj vozidlá, ktoré nemožno v zmysle kategorizácie zaradiť medzi pracovné stroje, vykonávajú pracovnú činnosť, ktorá predstavuje menšinovú časť ich využitia, ako je to aj v prípade predmetných vozidiel. Práve vykládku materiálu z korby vozidla súd považoval za pracovnú činnosť vozidla, kedy vozidlo nevykonáva prepravu, ale ide o pracovnú činnosť vozidla ako pracovného stroja.

10. Súd prvej inštancie ďalej nesúhlasil s argumentom žalobcu, že ku škodovej udalosti došlo v dôsledku živelnnej udalosti - zosuvom podmáčanej pôdy. Z priebehu škodovej udalosti mal súd za zrejmé, že k prevráteniu vozidla došlo pri a v dôsledku jeho činnosti, keď pri vykonávaní pracovnej činnosti vozidla sa následne v rozmáčanom teréne vozidlo podšmyklo a prevrátilo. Usúdil, že za príčinu škodovej udalosti nie je možné považovať zosuv podmáčanej pôdy, nakoľko táto udalosť nenastala samovoľne, ale naopak, až ako dôsledok činnosti poškodeného vozidla.

11. S poukazom na vyššie uvedené súd prvej inštancie ustálil, že k poškodeniu vozidla došlo pri jeho pracovnej činnosti ako pracovného stroja. Podľa čl. XIII ods. 1 písm. f/ VPP žalovaného, ktoré boli súčasťou poistných zmlúv, poistenie sa nevzťahuje na udalosti, pri ktorých došlo k poškodeniu alebo zničeniu vozidla alebo jeho časti pri jeho činnosti ako pracovného stroja. Súd tak dospel k záveru, že žalobcovi nevznikol nárok na poskytnutie poistného plnenia od žalovaného v zmysle uzatvorených poistných zmlúv a žalobu v tejto časti považoval za nedôvodnú. Nestotožnil sa však s tvrdením žalovaného o existencii ďalšieho dôvodu výluky z poistenia podľa čl. XIII ods. 1 písm. e/ VPP, tvrdiac, že k poškodeniu vozidla došlo v dôsledku nesprávnej obsluhy. Súd mal za to, že nedodržanie prevádzkového návodu vozidla vodičom tým, že vyklápal náklad na rozmočenom teréne, nie je možné zaradiť pod žalovaným uvádzanú výluku, nakoľko v danom prípade sa nejednalo o nesprávnu údržbu alebo technickú obsluhu vozidla, ale o nesprávne zvolený postup vodiča pri vysypaní zemin z korby vozidla. Súd tak uzavrel, že žalobcovi nárok na poskytnutie poistného plnenia od žalovaného nevznikol a že neposkytnutie poistného plnenia žalovaným nemožno považovať za porušenie jeho zmluvných povinností. Na základe uvedeného nie je daná povinnosť žalovaného nahradiť žalobcovi uplatnený nárok na náhradu škody vo forme ušlého zisku vo výške 12.945,63 eura. Žalobcovi nevznikol ani nárok na zaplata úrokov z omeškania, pretože žalovaný sa s plnením žalovanej sumy, do omeškania nedostal.

12. Na odvolanie žalobcu proti prvoinstančnému rozsudku z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d/, f/ a h/ CSP, Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 4Cob/215/2018-264 z 31. októbra 2019, rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1, ods. 2 CSP, ako vecne správny potvrdil.

13. Odvolací súd sa poukázaním na ustanovenia § 788 ods. 1, ods. 3, § 797 ods. 2 OZ, § 1 ods. 1, § 5

ods. 1 písm. g/ zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o PZP“), čl. XIII ods. 1 písm. f/ VPP, s odôvodnením napadnutého rozhodnutia prvoinštančného súdu v celom rozsahu stotožnil.

14. Odvolací súd nemal za sporné, že 20. októbra 2006 v katastri mesta Bánovce nad Bebravou došlo k vzniku škodovej udalosti, pri ktorej bolo poškodené vozidlo žalobcu (ťahač návesov a náves), pričom žalobca škodovú udalosť žalovanému riadne nahlásil. Spornou bola skutočnosť, či ku škodovej udalosti došlo pri činnosti vozidla ako pracovného stroja, alebo pri jazde vozidla, t. j. v čase keď vozidlo vykonávalo prepravu. Argumentácia žalobcu v odvolacom konaní sa zakladala na tom, že k poistnej udalosti nedošlo pri činnosti predmetného vozidla ako pracovného stroja. Svoje tvrdenia opieral o znalecký posudok, ktorý uvádza, že predmetné vozidlo nespĺňa podmienky pre jeho zaradenie do kategórie pracovného stroja, preto ku škode ani nemohlo dôjsť pri činnosti vozidla ako pracovného stroja. Uviedol, že kategorizácia vozidla jednoznačne určuje, ktoré vozidlá sa považujú za pracovné stroje, a ktoré nie, pričom vozidlo, na ktorom škoda vznikla, do kategórie pracovný stroj zaradiť nemožno. Odvolací súd sa s touto argumentáciou žalobcu nestotožnil a poukázal na priebeh škodovej udalosti, ktorý súd prvej inštalácie na základe vykonaného dokazovania ustálil tak, že vodič poškodeného vozidla p. I. zacúval na miesto vysypania nákladu a následne zistil, že nedošlo k úplnému vysypaniu materiálu z korby, po ktorom zistení vodič opakovane čiastočne zdvihol korbu za účelom úplného vysypania materiálu a v snahe o odlepenie tohto materiálu z korby začal popoťahovať s vozidlom jedenkrát dozadu a následne dopredu, avšak počas tohto popotiahnutia došlo k bočnému podšmyknutiu v rozbahnenom teréne a následnému prevráteniu ťahača aj s návesom na ľavý bok. Vzhľadom na uvedený priebeh škodovej udalosti mal aj odvolací súd za to, že k poškodeniu vozidla nedošlo počas jazdy vozidla. Zdôrazniac, že vozidlo za istých okolností funguje ako pracovný stroj a v takom prípade ide o činnosť pracovného stroja, sa odvolací súd plne stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštalácie, vysloveným v bode 49. odôvodnenia jeho rozsudku. Odvolací súd poukázal aj na znalecký posudok, z ktorého vyplynulo, že na základe kategorizácie vozidiel, predmetné vozidlo nemožno zaradiť do kategórie pracovný stroj, pretože nespĺňa podmienky pre zaradenie do kategórie PS pracovný stroj samohybný, a to z dôvodu, že nemá vlastný zdroj pohonu a nespĺňa podmienky pre zaradenie do kategórie PN pracovný stroj nesený, nakoľko je určený na prepravnú činnosť. Odvolací súd vyslovil názor, že skutočnosť, že predmetné vozidlo nemožno zaradiť do kategórie pracovný stroj, nie je právne významná, nakoľko aj vozidlo, ktoré nemožno v zmysle kategorizácie zaradiť medzi pracovné stroje, môže vykonávať pracovnú činnosť, pričom vykládku vozidla možno zaradiť pod činnosť vozidla ako pracovného stroja. Na tomto závere podľa odvolacieho súdu nič nemení skutočnosť uvedená v znaleckom posudku, že predmetný prívies nemôže vykonávať vyklápanie nákladu bez ťahača, pretože ťahač a prívies tvoria pri vyklápaní nákladu jeden celok. Uvedený záver znaleckého posudku podľa odvolacieho súdu žiadnym spôsobom nevylučuje, aby predmetné vozidlo mohlo vykonávať pracovnú činnosť. Konštatujúc vyššie uvedené skutočnosti, odvolací súd záver odvolateľom doloženého znaleckého posudku č. 110/2019, nepovažoval za majúci vplyv na právne posúdenie merita veci.

15. Vzhľadom na popísaný priebeh škodovej udalosti sa odvolací súd nestotožnil ani s tvrdením žalobcu, že primárnou príčinou vzniku poistnej udalosti bola živelná udalosť, a to zosuv podmačanej pôdy. Z vykonaného dokazovania pred súdom prvej inštalácie mal za zrejmé, že škodová udalosť bola zapríčinená nedodržaním prevádzkového návodu sklápacieho sedadlového návesu a porušením vyhlášky č. 208/1991 Zb. o bezpečnosti práce a technických zariadení pri prevádzke, údržbe a opravách vozidiel. Škodová udalosť podľa názoru súdu nenastala samovoľne, ale v dôsledku činnosti vozidla, keď pri vykonávaní pracovnej činnosti vozidla sa v rozmáčanom teréne, toto podšmyklo a prevrátilo. V tomto smere odvolací súd odkázal na bod 49. odôvodnenia napadnutého rozsudku, v ktorom sa súd prvej inštalácie uvedenou okolnosťou bližšie zaoberal.

16. Poukázaním na čl. XIII ods. 1 písm. f/ VPP, odvolací súd konštatoval, že neposkytnutie poistného plnenia zo strany žalovaného nemožno považovať za porušenie jeho zmluvných povinností v zmysle uzavretých poistných zmlúv. Keďže nebolo preukázané porušenie zmluvnej povinnosti žalovaného, ako jedného z predpokladov na vznik zodpovednosti za škodu, žalovaný nebol povinný nahradiť žalobcovi

uplatnenú náhradu škody z titulu ušlého zisku. Keďže žalobca nemal právo na zaplatenie istiny, žalovaný sa nemohol dostať do omeškania s plnením, preto žalobcovi nevznikol ani nárok na úroky z omeškania.

17. Odvolací súd v závere svojho rozhodnutia, poukázaním na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo 145/2011 zo 16. novembra 2011 doplnil, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v oprávnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v oprávnom konaní, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a žalovanému právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko mu žiadne trovy nevznikli.

18. Rozsudok odvolacieho súdu nadobudol právoplatnosť 10. januára 2020.

19. Proti rozsudku odvolacieho súdu, v celom jeho rozsahu, podal v zákonom stanovenej lehote dovolanie žalobca (č. l. 283 - 289), vyvodzujúc jeho prípustnosť z dôvodov podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP. Dovolaciemu súdu navrhol, aby dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu č. k. 4Cob/215/2018-264 z 31. októbra 2019, podľa § 449 ods. 1 CSP zrušil, prípadne podľa § 449 ods. 2 CSP zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie č. k. 25Cb/110/2008-194 zo 07. septembra 2018 a podľa § 450 CSP vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

20. Citujúc ustanovenia § 419, § 421 ods. 1, § 424, § 427 ods. 1, § 428, § 432 ods. 1, 2, § 449 ods. 1, 2 a § 450 CSP, ako aj rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/83/2007, žalobca namietol závery konajúcich súdov, ktoré podľa neho nesprávne interpretovali výsledky znaleckého dokazovania v prejednávanej veci, tak znaleckého posudku číslo 18/2016, ako aj znaleckého posudku číslo 110/2019. Tvrdí, že súdy nesprávne interpretovali znalecký posudok z hľadiska právneho posúdenia, či ide o výluk z poistenia alebo nie. Tvrdí ďalej, že súdy založili svoje tvrdenie o príčine poistnej udalosti, ktorou má byť porušenie povinností vodiča dopravného prostriedku, výlučne na tvrdení žalovaného, bez toho, aby takáto skutočnosť vyplynula aj z iného vykonaného dôkazu. Dovolaciemu súdu vytkol jeho konštatovanie ohľadne priebehu škodovej udalosti a potreby rozlišovať medzi použitím vozidla ako dopravného prostriedku a medzi jeho použitím ako pracovného stroja.

21. Žalobca tvrdí, že záver súdu prvej inštancie o tom, že k vzniku škody došlo pri činnosti vozidla ako pracovného stroja, je v rozpore so závermi vyplývajúcimi zo znaleckého posudku č. 110/2019 z 30. septembra 2019, vypracovaného znaleckou organizáciou v odbore cestná doprava, odvetvie technický stav cestných vozidiel, odhad hodnoty cestných vozidiel DEKRA Slovensko, s.r.o., o tom, že prípojné vozidlo F.X. MELLER KIPPMULDE ev.č. J. XXX N. sa pri vykládke tovaru pracovným strojom nestalo, ale bolo naďalej vozidlom kategórie O4, ktoré môže vykonávať pracovnú činnosť - vysýpanie materiálu a súčasne obmedzene vykonávať jazdu pri vysýpaní materiálu z korby. Zo znaleckého posudku tak jednoznačne vyplýva, že predmetné vozidlo nespĺňa podmienky pre zaradenie do kategórie pracovného stroja, preto ani ku škode nemohlo dôjsť pri činnosti vozidla ako pracovného stroja.

22. Žalobca dôvodí aj ďalším, skôr vypracovaným znaleckým posudkom č. 18/2016 z 25. mája 2016, znalcom Ing. Karolom Štyndlom, z ktorého vyplýva, že vozidlo zn. FX MELLER KIPPMULDE v zmysle kategorizácie vozidiel podľa zákona č. 725/2004

Z. z. o podmienkach prevádzky vozidiel v premávke na pozemných komunikáciách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, nespĺňa podmienky pre zaradenie do kategórie PS pracovný stroj samohybný, pretože nemá vlastný zdroj pohonu a nespĺňa podmienky ani pre zaradenie do kategórie PN pracovný stroj nesený, pretože je určený na prepravnú činnosť. Do kategórie O4 bolo predmetné vozidlo zaradené políciou v osvedčení o evidencii vozidla, číslo SA 849897. Žalobca považoval za nutné uviesť, že predmetný príves nemôže vykonávať vyklápanie nákladu bez ťahača. Ťahač, ku ktorému musí byť príves pripojený, zabezpečuje svojim agregátom hydraulický olej pod tlakom, ktorý cez hydraulický piest nadvihuje korbu pri vyklápaní nákladu. Ťahač i príves sú teda pri vyklápaní nákladu jeden celok.

23. K odmietnutiu žalovaného poskytnúť žalobcovi poistné plnenie z dôvodu, že ide o výluk z poistenia

podľa článku XIII bod 1 písm. f/ VPP žalovaného (teda že k poistnej udalosti došlo pri činnosti vozidla ako pracovného stroja), žalobca uviedol, že z právneho hľadiska je uplatnenie výluky z poistenia žalovaného právne nesprávne, preto vzniká povinnosť žalovaného poskytnúť poistné plnenie podľa platne uzatvorenej poistnej zmluvy. Na uvedenom podľa názoru žalobcu nič nemení ani vyjadrenie znalca v znaleckom posudku č. 18/2016 o príčine dopravnej nehody, ktorú mal spôsobiť vodič vozidla nedodržaním prevádzkového návodu vozidla a vyhlášky o bezpečnosti práce a technických zariadení pri prevádzke, údržbe a opravách vozidiel, nakoľko príčina dopravnej nehody, a teda aj poistnej udalosti, je pre vznik nároku na poistné plnenie právne irelevantná, keďže z dôvodu porušenia prevádzkového poriadku výluku z poistného plnenia uplatniť možné nie je.

24. Sumarizujúc vyššie uvedené, žalobca vyslovil názor, že z vykonaného dokazovania, osobitne zo znaleckého posudku, vyplýva, že k poistnej udalosti nedošlo pri činnosti vozidla ako pracovného stroja, a to z dôvodu, že vozidlo nespĺňa náležitosti pre zaradenie do kategórie PS pracovný stroj samohybný, pretože nemá vlastný zdroj pohonu a nespĺňa ani podmienky pre zaradenie do kategórie PN pracovný stroj nesený, pretože je určený na prepravnú činnosť. Z právneho hľadiska je preto uplatnenie výluky z poistenia zo strany žalovaného právne nesprávne, a preto žalovanému vznikla povinnosť poskytnúť žalobcovi poistné plnenie podľa platne uzatvorenej poistnej zmluvy. Záverom žalobca v dovolaní tvrdí, že výklad právnej normy súdmi nemôže byť svojvoľný, ale musí rešpektovať základné metódy výkladových pravidiel podľa všeobecnej teórie práva. V predmetnej veci si súd prvej inštancie podľa jeho názoru osvojil výklad právnej normy, ktorý je v rozpore so základnými metódami výkladových pravidiel právnej normy.

25. K dovolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný písomným podaním z 8. septembra 2022 (č. l. 324 - 327). Stotožňujúc sa so závermi konajúcich súdov, vyslovených v ich rozhodnutiach, žalovaný navrhol dovolanie žalobcu ako nedôvodné zamietnuť. Písomné vyjadrenie žalovaného zaslal súd prvej inštancie postupom podľa § 436 ods. 4 CSP žalobcovi, ktorého vyjadrenie zo 7. októbra 2022 (č. l. 366 - 340 spisu) k vyjadreniu žalovaného, je svojím obsahom identické s obsahom jeho dovolania. Ďalšie vyjadrenia sporových strán nenasledovali.

26. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok žalobcu je potrebné odmietnuť.

Na stručné odôvodnenie svojho rozhodnutia (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

27. Najvyšší súd v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 viackrát (viď napríklad sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014) uviedol, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa (nižšej inštancie), sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je (nesmie byť vnímaný ako) tretia inštancia, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Tejto mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti.

28. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Uvedené znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť

dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

29. Dovolací súd je rozsahom dovolania viazaný (§ 439 CSP, okrem prípadov uvedených v písm. a/ až c/ citovaného ustanovenia). Rovnako je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (viď § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod, a to tak vo vzťahu k ustanoveniu § 420 CSP, ako aj vo vzťahu k ustanoveniu § 421 CSP, posudzovanému v tomto konkrétnom prípade (§ 431 ods. 1 a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku uvedenej viazanosti dovolacieho súdu dovolacím dôvodom, dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom (uznesenie NS SR sp. zn. 3 Cdo 59/2017 z 08. júna 2017).

30. V danom prípade žalobca (ďalej tiež ako „dovolateľ“) vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

31. Prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP sa vždy vzťahuje na právnu otázku, ktorej vyriešenie viedlo k záverom uvedeným v rozhodnutí odvolacieho súdu. Prípustnosť dovolania potom bude, vzhľadom na vyššie spomenutú viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (viď § 440 CSP v bode 29. tohto uznesenia), závisieť od toho, či a ako dovolateľ vymedzil dovolaciu otázku zásadného právneho významu a či ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje príslušné zákonné ustanovenie. Povinnosťou dovolateľa kvalifikovane zastúpeného advokátom je teda uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne a konkretizovať, ako podľa jeho názoru mal odvolací súd konkrétnu právnu otázku správne vyriešiť. Zároveň musí dovolateľ špecifikovať pri vymedzenej právnej otázke odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, pričom musí ísť o takú právnu otázku, ktorá je pre rozhodnutie vo veci samej kľúčová. Iba ak sú všetky uvedené kumulatívne podmienky splnené, môže dovolací súd pristúpiť k uskutočneniu meritórneho dovolacieho prieskumu.

32. Vyplývajú z vyššie uvedeného, aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí ísť - okrem špecifikovaných podmienok - o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie vyplýva, že otázkou riešenou dovolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napr. Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (viď uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo 222/2009 z 26. februára 2010). Pokiaľ v dovolaní vymedzená otázka, ktorú má podľa dovolateľa posudzovať vo svojom rozhodnutí dovolací súd, nie je právnou otázkou, ale predstavuje skutkovú otázku, nie je splnená podmienka prípustnosti dovolania uvedená v ustanovení § 421 ods. 1 CSP, a takúto otázku nie je dovolací súd oprávnený vo svojom rozhodnutí riešiť. Záver súdu o tom, či je určitá skutočnosť preukázaná alebo nie, je výsledkom hodnotenia vykonaných dôkazov. Ide o skutkovú úvahu, nie o právne posúdenie (viď napr. II. ÚS/ 205/2022). Ani samotné spochybňovanie výsledkov dokazovania nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP (viď napr. sp. zn. I. ÚS 190/2022).

33. Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľ namieta nesprávne vyhodnotenie v predmetnom konaní spornej skutočnosti súdmi, a to, či ku škodovej udalosti došlo

pri činnosti vozidla žalobcu ako pracovného stroja alebo pri jazde vozidla, t. j. v čase keď vozidlo vykonávalo prepravu. Poukazom na priebeh škodovej udalosti konajúce súdy mali za zrejmé, že k poškodeniu vozidla nedošlo počas jazdy vozidla, ale že k nemu došlo pri pracovnej činnosti vozidla (vykládke tovaru). Dovolateľ namietol uvedený záver, ktorý je podľa neho v rozpore s vykonaným dokazovaním a vo vzťahu k uvedenému dôvodí znaleckými posudkami, z ktorých vyplýva, že k poistnej udalosti nedošlo pri činnosti vozidla ako pracovného stroja, pretože vozidlo nespĺňa náležitosti pre zaradenie do kategórie PS pracovný stroj samohybný, keďže nemá vlastný zdroj pohonu a nespĺňa ani podmienky pre zaradenie do kategórie PN pracovný stroj nesený, nakoľko je určený na prepravnú činnosť.

34. Z uvedeného teda vyplýva, že žalobca síce dovolanie formálne odôvodnil nesprávnosťou právneho posúdenia veci odvolacím súdom v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (i keď bližšie nešpecifikovaného konkrétnym písmenom predmetného ustanovenia, ktorá okolnosť by sama osebe neúspech dovolania nezakladala, pretože zo strany dovolacieho súdu je potrebné pokúsiť sa autenticky porozumieť dovolateľovi - jeho textu ako celku, ale na druhej strane nedotvárať vec na úkor procesnej protistrany; nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky - k tomu viď I. ÚS 336/2019), avšak - a to je v tomto prípade podstatné - z obsahu dovolania dovolateľa (§ 124 ods. 1 CSP) je bezpochyby zrejmé, že nesúhlasí s úvahami a skutkovými závermi odvolacieho súdu a s vyhodnotením zistených skutkových okolností. Z uvedeného tak vyplýva, že žalobca namieta nesprávnosť skutkových zistení odvolacím súdom (i súdom prvej inštancie), ktoré uzavreli, že k poškodeniu vozidla došlo pri jeho pracovnej činnosti ako pracovného stroja, ktorá okolnosť zakladá uplatnenie výluky z poistenia podľa čl. XII ods. 1 písm. f/ VPP. Na základe týchto skutkových záverov dospeli potom konajúce súdy k právnenému záveru, že žalobcovi nárok na poskytnutie poistného plnenia od žalovaného v zmysle s ním uzavretých poistných zmlúv, nevznikol (odkazom na výluku z poistenia v zmysle označeného článku VPP).

35. Dovolací súd upozorňuje, že vyššie uvedeným tvrdením o nesprávne zistených skutkových okolnostiach, dovolanie, ktorého prípustnosť dovolateľ vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, odôvodniť nemožno. Za nesprávne právne posúdenie nemožno totiž považovať to, ak dovolateľ tvrdí, že odvolací súd z vykonaného dokazovania nezistil správne skutkový stav a vec preto nesprávne právne posúdil. Ako vyplýva napr. z rozhodnutia ÚS SR sp.zn. IV ÚS 139/2022 „Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec. S istým zjednodušením možno konštatovať, že otázkou skutkovou (faktickou) je pravdivosť, či nepravdivosť skutkových tvrdení procesných strán. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad (3Cdo 218/2017, 3Cdo 150/2017, 4Cdo 7/2018, 4Cdo 32/2018, 7Cdo 99/2018). Takáto právna otázka v predmetnej veci podľa dovolacieho súdu nebola v dovolaní položená, ani nebolo špecifikované aká právna norma mala byť nesprávne interpretovaná (či už v rozpore s ustálenou rozhodovacou činnosťou alebo išlo o otázku ešte neriešenú alebo či rozhodovanú rozdielne) alebo či existoval/neexistoval dôvod na aplikovanie konkrétnej normy na posudzovaný prípad a akej.

36. Z obsahu spisu dovolací súdu zistil, že dňa 20. októbra 2006 došlo v katastri Bánovce nad Bebravou k poistnej udalosti na vozidle žalobcu, značka a typ DAF 95XF430, druh ťahač, EČV J. XXX I. a značka a typ FX MEILLER KIPPMULDE, druh náves, EČV J. XXX N., opísanej v Hlásení škodovej udalosti na vozidle (č. l. 51, 52) nasledovne „Pri vysypávaní materiálu došlo k jeho prilnutiu ku korbe a k následnému prevráteniu celého vozidla s návesom“. V čase poistnej udalosti bolo vozidlo (označený ťahač aj s návesom) poistené u žalovaného

na základe poisťných zmlúv zo 07. apríla 2006, súčasťou ktorých sú Všeobecné poisťné podmienky pre havarijné poistenie motorových a prípojných vozidiel (č. l. 57 - 60).

37. Podľa čl. XIII ods. 1 písm. f/ VPP, poistenie sa nevzťahuje na udalosti, pri ktorých došlo k poškodeniu alebo zničeniu vozidla alebo jeho časti pri jeho činnosti ako pracovného stroja (č. l. 58).

38. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie ustálil (ktorého záver potvrdil aj súd odvolací), že vodič poškodeného vozidla p. I. zacúval na miesto vysypania nákladu a následne zistil, že nedošlo k úplnému vysypaniu materiálu z korby, po ktorom zistení vodič opakovane čiastočne zdvihol korbu za účelom úplného vysypania materiálu a v snahe o odlepenie tohto materiálu z korby začal popoťahovať s vozidlom jedenkrát dozadu a následne dopredu, avšak počas tohto popotiahnutia došlo k bočnému podšmyknutiu v rozbahnenom teréne a následnému prevráteniu ťahača aj s návesom na ľavý bok. Vzhľadom na uvedený priebeh škodovej udalosti odvolací súd (súladne s názorom súdu prvoinštančného) konštatoval, že k poškodeniu vozidla nedošlo počas jazdy vozidla. Nakoľko mal súd preukázané, že k poškodeniu vozidla došlo pri jeho činnosti ako pracovného stroja, dospel k záveru, že žalobcovi nárok na poskytnutie poisťného plnenia od žalovaného, nevznikol.

39. K dôvodu žalobcu znaleckými posudkami odvolací súd uviedol, že pokiaľ aj z nich vyplýva záver, že vozidlo nemožno zaradiť do kategórie pracovný stroj, tento nie je právne významný. Toto svoje konštatovanie aj náležite zdôvodnil tým, že aj vozidlo, ktoré v zmysle kategorizácie vozidiel nemožno zaradiť medzi pracovné stroje, môže vykonávať pracovnú činnosť, ako tomu bolo aj v prípade vozidla žalobcu, kedy vykládku vozidla možno zaradiť pod činnosť vozidla ako pracovného stroja. Rovnako ku skutočnosti uvedenej v znaleckom posudku, že predmetný príves nemôže vykonávať vyklápanie nákladu bez ťahača, kedy ťahač a príves sú pri vyklápaní nákladu jeden celok, odvolací súd uviedol, že tento záver znaleckého posudku nevylučuje, aby predmetné vozidlo v danom prípade nemohlo vykonávať pracovnú činnosť. Odvolací súd tak tvrdenia žalobcu podložené znaleckými posudkami, nepovažoval za majúci vplyv na právne posúdenie merita veci.

40. Sumarizujúc vyššie uvedené, skutkové závery, namietané žalobcom v dovolaní, nie je dovolací súd oprávnený preskúmať, pretože v zmysle ustanovenia § 442 CSP je viazaný skutkovým stavom, z ktorého vychádzal odvolací súd. Dovolací súd, ako už bolo uvedené, totiž nie je treťou inštanciou a dovolanie nie je koncipované ako ďalší riadny opravný prostriedok. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 CSP, významovo nezodpovedajú.

41. Vzhľadom na vyššie uvedené, keďže dovolateľ dovolací dôvod nevymedzil spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP, dovolací súd dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. f/ CSP odmietol, a to bez toho, aby sa zaoberal otázkou vecnej správnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia.

42. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP; § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP).

O výške náhrady trov konania úspešného žalovaného rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP) po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

43. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

